

Öppna jämförelser av Hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet 2014

Område: Rörelseorganens sjukdomar

Indikator: 133. Omoperation efter total höftprotesoperation

Kontaktperson: Ioannis Ioannidis Ioannis.Ioannidis@liv.se

Hur ligger vårt landsting till och varför:

Mätningen speglar omoperationer av höftprotesoperationer inom 2 år och är ett snabbare mätetal jämfört med 10-årsuppföljningen.

Komplikationer såsom mekaniska komplikationer, exempelvis luxation av proteserna samt infektioner är övervägande orsaker till omoperation.

Siffran 1,8 procent anses vara ett rikssnitt, men detta avspeglar dåligt det patientklientel som opereras på de olika klinikerna, variationen i landet är mellan 1,04 – 3,58 procent. För komplikationsfrekvensen inom 2 år spelar övriga sjukdomar såsom hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes en stor roll för att komplikationsrisken ska öka markant. Till exempel ses att privata kliniker som opererar patienter med låga riskfaktorer har nästan noll procents komplikationer jämfört med kliniker som opererar högriskpatienter, exempelvis patienter med cancersjukdomar som har en komplikationsrisk upp till 8 procent. PRISS-resultaten och utvärdering av densamma med en koppling till nationella höftregistret visar också en stor skillnad på den så kallade case mixen, det vill säga olikheter med de patienter man opererar på olika ställen. Använder man sig av en så kallad standardpatient och jämför denna patient över alla kliniker i landet, visar den väldigt liten skillnad på komplikationsfrekvensen. Denna jämförelse visar dessutom att större centra som har specifika patienter med specifika behov och specifika tillstånd, där komplikationsriskerna också är större har ett bättre utfall än många privata kliniker.

Landstinget i Värmland har sämre genomsnitt än övriga länet, men man bör beakta att siffrorna är små det vill säga den högsta frekvensen av högsta värdet ligger på 3,58 procent och lägsta värdet på 1,03 procent. Rikssnittet 1,95 procent och Värmlandssnittet på 3,39 procent. Detta gör att två revisionspatienter får resultatet att svänga mycket. Landstinget har förbättrat sig med 3,4 procent jämfört med tidigare resultat.

Hela antalet omoperationer betingas av infektioner. Det finns en medvetenhet i de höga siffrorna även om verksamheten arbetar aktivt med att sänka infektionssiffrorna.

Patienter med stor komorbiditet och multisjuklighet samt cancerpatienter opereras. Detta är ett aktivt ställningstagande inom protessektionen. Can-

cerpatienter med svår smärta, där en protesoperation är en palliativ behandling. Patienten får god smärtlindring även om läkaren respektive patienten är medvetna om de höga riskerna för komplikationer framför allt gällande infektioner.

Därutöver sätter Landstinget i Värmland in ett större antal helproteser vid höftfrakturer jämfört med andra landsting där övervägande delen av protesoperationer vid höftfrakturer handlar om halvproteser. I Värmland sätts mellan 60 – 70 procent helproteser på akuta proteser. Även dessa patienter är sjukare och det är behäftat med större risker vid en protesoperation och då framför allt en helpplastik. Dock har man i forskning sett att patienter som får helpplastik har större positiv överlevnad jämfört med dem som endast har fått en halvplastik. Det är en medveten strategi och i Sverige finns fyra större sjukhus som sticker ut när det gäller denna typ av engagemang och val och med goda vitsord för sitt ställningstagande. Av dessa fyra är Centralsjukhuset i Karlstad ett.

Vilka förbättringsåtgärder pågår:

Flödet och processen kring höft- och knäproteser ses ständigt över och även i skrivande stund pågår en förbättringsprocess.

Det aktiva ställningstagandet som protessektionen har valt att göra, det vill säga att vid misstanke om komplikation ska reoperation göras direkt istället för att behandla med antibiotika och gömma infektionen, har ändå visat en 10-årsöverlevnad på proteserna som ligger en bra bit över riksgenomsnittet. Trots en hög revisionsfrekvens på grund av aktiva åtgärder och aktivt ställningstagande överlever proteserna och patienterna behåller sin smärtfrihet.